

MVDr. Jan Váňa
Státní veterinární správa

AKTUÁLNÍ PROBLEMATIKA VETERINÁRNÍ KONTROLY POTRAVIN – POTRAVINOVÉ KRIZE

OBSAH

- Zaměření veterinárního dozoru
- Potravinové krize
- Mimořádné kontroly masných výrobků
- Používání sporných látek v potravinách
- Vývoz do Ruské federace a Celní unie

Zaměření veterinárního hygienického dozoru

- Prohlídka jatečných zvířat a zvěřiny
- Veterinární dozor nad zpracováním živočišných produktů z pohledu zdravotní nezávadnosti i jakosti
- Dozor nad živočišnými komoditami při uvádění do oběhu (skladování, distribuce, prodej, kontroly exportu, importu – včetně kontrol v místě určení...)
- Dozor nad manipulací s vedlejšími produkty živočišného původu
- Spolupráce při tvorbě národní i evropské legislativy

POTRAVINOVÉ KRIZE

Co rozumíme potravinovou krizí

Mimořádná událost, postihující širokou veřejnost, při které je ohrožena zdravotní nezávadnost potravin, případně při ní dochází k rozsáhlému klamání spotřebitelů, a která logicky může vyústit do nedůvěry spotřebitelů k dané komoditě, k systému výroby i systému dozoru nad ní

Koňské maso

- Rozsáhlý případ – distribuce koňského masa vydávaného za maso hovězí
 - Klamání spotřebitele – někteří mohou mít etický problém s konzumací koňského masa
 - Ne všechny koně mohou být použiti jako „potravinové zvíře“ – nebezpečí používání léčiv nepovolených pro léčbu jatečných zvířat – riziko výskytu reziduí v mase

Koňské maso

- Okamžitá reakce ze strany SVS
 - Odběry vzorků, zjišťování přítomnosti nedeklarovaného koňského masa
- Příprava koordinované akce EU
 - Koordinovaný monitoring (racionální využití prostředků a laboratorních kapacit)

Koňské maso

- První fáze:

Počet vzorků na koňskou DNA	61
Z toho pozitivních	5

- Koordinovaný monitoring EU:

Počet vzorků na koňskou DNA	104
Z toho pozitivních	5
Počet vzorků na phenylbutazon	8
Z toho pozitivních	1

- Celkem záchyt:

Pozitivních na koňskou DNA	10
Pozitivních na phenylbutazon	1

Koňské maso

- Neprodané zboží s pozitivním nálezem nedeklarovaného koňského masa bylo staženo z trhu a neškodně odstraněno
- Zpravidla se jednalo o mražené masné výrobky a polotovary (hamburgery, masové kuličky, lasagne)
- Bylo zaznamenáno i obchodování s klamavě označeným syrovým masem
- V rámci této kauzy byly uděleny pokuty v řádech milionů korun

Drůbeží maso

- Aféra s podáváním nepovoleného léčiva drůbeži – brojlerům ve výkrmu
 - Látka Metronidazol může mít negativní účinky na lidské zdraví
 - Zjištěno a zveřejněno v Polsku

Drůbeží maso

- SVS v řádu hodin připravila mimořádnou kontrolu zaměřenou na:
 - označení drůbežího masa
 - dodržení teplotního řetězce
 - zdravotní nezávadnost (odběr vzorků – zakázaná látka – metronidazol), přičemž v průběhu akce došlo k rozšíření parametrů laboratorních vyšetření o vyšetření na chloramfenikol a RIL (RIL i u masných výrobků)

Drůbeží maso

Počet kontrol	130	
Z toho s odběrem vzorků	88	
Počet odebraných vzorků	138	
Počet vyšetření celkem	297	
Vyšetření v ÚSKVBL	120	(60 nitroimidazoly, 60 chloramfenikol)
Vyšetření v SVÚ	177	
Drůbeží maso	149	Vyšetření na RIL – 3× pozitivní vzorek z jedné šarže – doxycyclin (maso původ PL)
Masné výrobky	28	
Počet odbavených zásilek	166	
Počet neuvolněných zásilek	2	
Uvolněné množství	2010	tun
Neuvolněné množství	0,58	tun
Procento nevyhov. zásilek	1,2%	

Drůbeží maso

- Další závady byly spíše administrativního charakteru (chybějící doklady), prošlé zboží
- V jednom případě zboží s obsahem reziduí léčiv
- Vyměřené pokuty v řádech tisíců (administrativa) a statisíce (RIL)

Kontroly masných výrobků

- Mimořádná akce probíhala **od 5. do 21. června 2013** na celém území ČR
- Kontroly byly prováděny ve **výrobě a v místech určení zásilek z EU**
- Akce byla zaměřena na označování a složení masných výrobků
 - na **alergeny**
 - na **falšování potravin** (obsah masa a dalších složek)

Kontroly masných výrobků

- Celkem bylo provedeno **139 kontrol**
 - **22 kontrol se závadou (15,8 %)**
- V rámci akce bylo odebráno celkem **167 vzorků**
 - **23 vzorků (13,8%)** nevyhovělo ve 31 parametrech

Kontroly masných výrobků

ZJIŠŤOVANÉ ZÁVADY

- Nesplnění požadavku na množství čisté svalové bílkoviny (Poličan, šunka výběrová)
- Použití škrobu (dušená šunka výběrová)
- Nedeklarované drůbeží SOM (špekáčky)
- Nedeklarované hovězí bílkoviny (šunkový salám)
- Nedeklarované drůbeží bílkoviny (Myslivecká klobáska, Hornická klobása)

Zjišťované závady

- Nesplnění požadavku **obsahu masa** uvedeného na etiketě výrobku (vepřová šunka konzervová, dušená šunka)
- **Nesplnění požadavku na obsah tuku** (Šunkové maso delikatesní vepřové, Lahůdkové ramínko, Milánský salám aj.)

Zjišťované závady

- Zjištění **přítomnosti sojové bílkoviny a mléčné bílkoviny (alergeny)**, které nebyly deklarovány na etiketě (Chalupářská klobása)
- Vysoká **aktivita vody** (Vysočina, Turistický salám)
- Nevyhovění parametru **množství deklarované vody a podílu pevné složky** (Hovězí dršťky předvařené, Hovězí droby)

Zjišťované závady

- Nedeklarované dusitany
- Obsah soli
- Alergeny (hořčice aj.)

Sankce

- 16x pokuta
- 1x opatření na místě (zákaz uvádění do oběhu)

Časopis d-TEST

- D-TEST - hodnotil kvalitu krájených poličanů
- 6 ze 14 vzorků nesplnilo požadavky vyhlášky č. 326/2001 Sb.
 - obsah čistých svalových bílkovin (min. 16%)
 - obsahu tuku (max. 50%)

D-TEST

V D-TESTu byli uvedeni následující výrobci:

- STEINEX a.s.
- Krahulík-MASOZÁVOD Krahulčí, a.s.
Kostelecké uzeniny a.s.
- Masokombinát Plzeň s.r.o.
- MP Krásno, a.s.
- MADE GROUP, a.s.

Výsledky šetření

1. STEINEX a.s. – CZ 6005 KVSB

- Nevyrábí, pouze krájí a balí.
Dodavatel **Skaličan a.s.**
- **Skaličan a.s.**
 - Odebrán vzorek;
 - Obsah ČSB 17,32% (+/- 0,87%)
 - Výsledek vyhovující.
- **SZPI – vzorek nevyhověl ČSB**

Výsledky šetření

2. Krahulík-MASOZÁVOD Krahulčí -
odebrán vzorek - obsah ČSB

14,6% (+/-2%)

- Uložení pokuty
- SZPI – vzorek nevyhověl ČSB

Výsledky šetření

3. Kostecké uzeniny a.s.

- Nevyrábí, pouze krájí a balí. Dodavatel **Studená**
 - Odběr 3 vzorků z bezprostředně předcházejících výrob (Vyšetřena jiná šarže než byla nevyhovující v D-testu)
 - Vzorky vyhověly ČSB
- **SZPI – vzorek nevyhověl ČSB**

Výsledky šetření

4. Masokombinát Plzeň s.r.o.

- Nevyrábí, pouze krájí a balí.
- Dodavatel **KMOTR – Masna Kroměříž**
- V Masokombinátu Plzeň s.r.o. byl odebrán vzorek. Obsah ČSB 14,44% (+/-5%).
- Udělena pokuta
- **SZPI – vzorek nevyhověl ČSB**

Výsledky šetření

5. MP Krásno, a.s.

Nevyrábí, pouze krájí a balí.

- Dodavatel **Martinov MP Krásno, a.s.** odebrán vzorek; Obsah ČSB 16,87% +/-0,84. Vyšetřena jiná šarže než byla nevyhovující v D-testu.
- Výsledek vyhovující
- SZPI - neznámo

Výsledky šetření

6. MADE GROUP, a.s.

- Nevyrábí, pouze krájí a balí.
- Výroba v PEJSKAR & spol.
 - odebrán vzorek, obsah ČSB 14,4% (nevyhovující)
 - **Uložena pokuta**
- SZPI - neznámo

Transglutamináza

- Enzym, jehož používání v potravinářství v EU je nedořešené
- Některé státy jej za stanovených podmínek povolují
- V ČR nejsou podmínky stanoveny globálně, povolení je v kompetenci MZd
- Diskuze, zda jde o pomocnou, či přídatnou látku
- V mléčných výrobcích pravděpodobně zůstává aktivní → přídatná látka – nelze – není na seznamu přídatných látek
- Aktivní enzym může mít negativní účinky pro celiaky

Fermentovaná rýže

- Nelze používat jako přídatnou látku (není na seznamu barviv)
- Jde o produkt uváděný na trh EU jako potravinový doplněk
- Distributor v ČR produkt prodává jako potravinu s barvicím účinkem
- Spolupráce s MZd a SZPI

Příprava podniků na inspekci RF

- Mnohé podniky mají zájem o vývoz d RF
- Před uvedením na seznam se musí podrobit inspekci ze strany RF
- SVS prověřuje předem takové podniky a posuzuje, zda splňují požadavky legislativy RF
- Specifikem je, že celý řetězec podniků (dodavatelé-odběratelé ŽP) musí být na seznamu RF. Jednoznačně musí být zajištěna identifikovatelnost produktů v jakékoli fázi zpracování
- Odlišné požadavky na laboratorní vyšetřování (parametry)
- Výrobci musí prokázat, že jsou schopni požadavky splnit – výroba „na nečisto“ jako pro RF
- Vlastní inspekce ze strany RF opakovaně odložena

Závěr

- Cílem veterinární správy je zajištění dozoru nad segmentem potravin živočišného původu jak z pohledu zdravotní nezávadnosti, tak jakosti
- I když mnohé zjištěné nedostatky spotřebitele nemusí přímo ohrozit, je jim věnována pozornost
- Svým dozorem a vymáháním dodržování legislativních pravidel se SVS snaží vytvořit nediskriminační prostředí pro všechny podnikající subjekty
- Snažíme se napomáhat rozšíření tržního prostoru pro podniky, které mají zájem o export do RF

DĚKUJI ZA POZORNOST